

A Szent Jobb-ünnepség 1988-ban (Egri Főegyházmegyei Levéltár, Fotógyűjtemény, dr. Seregély István egri érsek hagyatéka)

Az ünnepség befejezéseként dr. Seregély István érsek fejezte ki háláját és köszönetét azért a lehetőségért, hogy szent királyunk ereklyéje újból Egerbe látogatható. Legutolsó eseményként a Szent Jobb őre a kettősfalú ereklyetartóból kiemelte és felmutatta az ereklyét. Ezzel a Szent Jobb második egri „látogatásának” ünnepsége befejeződött.

Egerben Szent Istvánra számos képzőművészeti alkotás emlékeztet. Templomi freskó, oltárkép, üvegfestmény, díszkút és három köztéri szobor is őrzi a király emlékét.

Bánfalvi László

A Szent Jobb Nyíregyházán

1938-ban nagyszabású és látványos rendezvénysorozat vette kezdetét az országban, melyek közül az egyik leglátványosabb és nagy tömegeket megmozgató esemény a Szent Jobb országjárása volt.¹

A Szent István jubileumát hirdető és a nemzeti összetartozást szimbolizáló Aranyvonat menetrendjében Szabolcs vármegye, így Nyíregyháza városa is helyet kapott. A nyíregyházi polgárok és Szabolcs vármegye népe 1938. július 3-án és 4-én róhatta le tiszteletét nemzeti ereklyénk előtt.

¹ *Gergely Jenő*: Eucharisztikus világkongresszus Budapesten (1938). Kossuth Könyvkiadó, Bp., 1988.

Nyíregyházán a Szent Jobb fogadására bizottság alakult, melyben a városi hatóságok, a vármegyei és állami szervek képviselői, valamint egyházi személyek vettek részt annak érdekében, hogy a fogadás méretei méltóak legyenek Szabolcs vármegye történelmi múltjához. A bizottság jó előre megkapta az Actio Catholica Országos Elnökségének tájékoztatóját a Szent Jobbot szállító Aranyvonat VII. útjáról. Nyíregyháza utcáin és a vármegye területén plakátok jelentek meg, melyek felhívták a lakosság figyelmét a Szent Jobb nyíregyházi útjának jelentőségére.²

A Szent Jobb nyíregyházi tartózkodásának terveit percnyi pontossággal kivitelező forgatókönyv készült. Ebben az ereklelye szállítási útvonalától az azt kísérő menetben résztvevők sorrendjén, valamint a szükséges rendészeti intézkedéseken át mindent pontosan megterveztek. A tervezet szerint az Aranyvonat július 3-án este 9 óra 39 perckor érkezett volna a nyíregyházi vasúti állomásra.³

A rendezvények zavartalan lebonyolításában a rendőrségnek is jelentős szerep jutott. A Szent Jobb érkezésével kapcsolatos ünnepségek rendjének biztosítása érdekében a Magyar Királyi Rendőrség korlátozó intézkedéseket tett, és több utcát lezárt a forgalom elől.⁴

A Szent Jobb érkezésének ünnepségére meghívták valamennyi hitközösség képviselőit, az egyházi, katonai, polgári hatóságok egységeit. Beosztották azokat az őrizőket, akik éjféltől reggelig félóránként felváltva őrséget állnak a képviselőtestületi tagok közül a Szent Jobbnál, mely a római katolikus templomban kerül elhelyezésre.

A rendezői bizottság intézkedéseket tett, hogy a Szent Jobb nyíregyházi érkezése, tartózkodása, kikísérése minél impozánsabb, a nagy eseményhez minél méltóbb legyen. A rendezőség felhívást intézett a lakosság felé, hogy akinek kertje van, szíveskedjék az állomás és az oltár feldíszítésére néhány szál virágot beküldeni. Emellett felkérték a Széchenyi út és a Zrínyi Ilona utca háztulajdonosait és lakóit az útvonal feldíszítésére, valamint az ablakok kivilágítására, hogy a Szent Jobb, a magyar államiság eszméjének hódoló tiszteletére virágba, fénybe boruljon minden ház, ahol a menet elvonul.⁵

A városban megjelenő napilapok többször közölték a Szent Jobb nyíregyházi tartózkodásának ünnepi programját. A tervek szerint a Szent Jobbot a vármegye határán, Újfehértón – ahová az Aranyvonat este 9 órakor érkezik – egyházi és világi vezetőkkel álló díszes küldöttség fogadja. A küldöttség Újfehértón felszáll az Aranyvonatra és azon kíséri a Szent Jobbot Nyíregyházára.⁶

A Szent Jobb fogadásának és bevonulásának tervét a szervezők a katonai vezetőkkel együtt részletesen kidolgozták. Térképek készültek arról, miként helyezkedjenek el a MÁV-pályaudvaron a notabilitások és a vezetők, s miként vonuljanak fel a vasútállomás bejárata előtti téren az egyesületek. Kijelölték a különböző csoportok, egyesületek, testületek és hatóságok pontos helyét is. A terveknek megfelelően a pályaudvarra beérkező Aranyvonatról négy diakónus leemeli a Szent Jobbot, majd a katolikus papság vezetésével négyes sorokban díszes, gyertyás menet kíséri a Szent Jobbot a római katolikus templomhoz harsonák és kürtök hangja mellett.⁷

2 Nyírvidék 1938. jún. 22. VI. évf. 138. sz.

3 Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára. IV. B. 411. számú Irattári irományjegyzék. Tárgy: Szent Jobb Ünnepe.

4 Nyírvidék 1938. júl. 3. VI. évf. 147. sz.

5 Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára. IV. B. 411. számú Irattári irományjegyzék. Tárgy: Szent Jobb Ünnepe.

6 Nyírvidék 1938. júl. 2. VI. évf. 146. sz.

7 Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára. IV. B. 411. számú Irattári irományjegyzék. Tárgy: Szent Jobb Ünnepe.

A Szent Jobbot szállító Aranyvonatot július 3-án Újfehértó vasútállomásán egy díszes küldöttség fogadta, ahol Szabolcs vármegye törvényhatósága nevében Mikecz László főjegyző, alispánhelyettes fogadta a Szent Jobbot.⁸

Ezalatt a szabolcsi falvak lakóinak ezrei vonultak be Nyíregyházára, akik a város lakosságával együtt várták az Aranyvonatot. Este háromnegyed 8-kor harangzúgás közepette a görögkatolikus és a római katolikus templomokból menet indult el a vasútállomásra.⁹

A vasútállomás csarnokát tölgygirlandokkal és virágokkal ékesítették, melynek közepén állt a piros-fehér virágokkal átfont hatalmas kettős kereszt. A vasúti peronon várakoztak a fogadóbizottság tagjai, impozáns, bíbor-arany színű viseletben az egyházi és katonai vezetők. A szuronyos, sisakos díszszázad mellett a gyalogezred zenekara sorakozott.¹⁰

A virágokkal és lobogókkal díszített nyíregyházi vasútállomás
(<http://emlekjelek.hu/index.php/96-a-szent-jobb-nyiregyhazan>)

A világi előkelőségek élén vitéz dr. Jékey Ferenc állt, de képviseltette magát a vármegye egész tisztikara, valamint a város tisztviselői kara és Szohor Pál polgármester. Az ünnepségen megjelent a szabolcsi, szatmári, nyíregyházi társadalom valamennyi közéleti, szellemi előkelősége. Képviseltette magát a hadsereg egész tisztikara, az élén vitéz Eötvös Sándor állomásparancsnokkal, az egyes alakulatok, a királyi csendőrség, a pénzügyőrség parancsnokaival és tisztjeivel. A királyi államrendőrség tisztikara élén majtényi Kiss Sándor főtanácsos állt. Vallási, felekezeti hovatartozástól függetlenül jelen volt számos egyházi vezető. Az Aranyvonat várható érkezési helyéig bíborszőnyeget terítettek, melynek két oldalán díszruhás hajdúk, huszárok és gyalogosok sorakoztak fel.¹¹

8 Nyíregyházi Napló 2015. augusztus 19. XXII. évf. 33. sz.

9 Görögkatolikus Élet 1938. II. évf., aug. 8. sz.

10 Nyírvidék 1938. júl. 5. VI. évf. 148. sz.

11 Görögkatolikus Élet 1938. II. évf. aug. 8. sz.

A kettős kereszt a nyíregyházi vasútállomáson
(<http://emlekjelek.hu/index.php/96-a-szent-jobb-nyiregyhazan>)

Az Aranyvonat a nemzet ereklyéjével, a Szent Jobbal
(<http://emlekjelek.hu/index.php/96-a-szent-jobb-nyiregyhazan>)

A tömeg fokozott érdeklődéssel várta az Aranyvonatot, mely vasárnap este, a tervezett 9 óra 39 perc helyett mintegy fél-órás késéssel érkezett meg a virágokkal és zászlókkal feldíszített nyíregyházi vasútállomásra. Az impozáns és festői látványt nyújtó Aranyvonat bevonulását, a daliás alabárdosok között emelkedő Szent Jobb ereklyetartót, Mészáros érseki helynököt, és a kíséretükben érkező egyházi előkelőségeket mély megilletődéssel fogadta Szabolcs vármegye népe.

Mivel az eső időközben zivatarrá erősült, rövid tanácskozás után Mészáros érseki helynök a szent ereklyét aranyüveg tokjában magához vette és teherautóba ülve, az alabárdos örök és a papság kíséretében a körmenetben vitte a római katolikus templom elé. Az ünneplő tömeget és Nyíregyháza városát magával ragadta a történelmi pillanat rendkívüli hangulata. A gyönyörű menetben elől díszruhás, kürtös heroldok léptettek, miközben harsonának örömhanga járta át a levegőt. Lenyűgöző atmoszférában, ezer és ezer gyertya fénye között, együtt menetelt a vármegye főispánja, a vármegye tisztikara, a polgárság a katonatiszti karral, a papság százakra menő sokaságával, karinges arany dalmatikás, bíborpalástos lelkészekkel, esperesekkel, kanonokok sorával és a vármegye népének ezreivel, miközben a *Hol vagy, István király, Téged magyar kíván...* ősi ének szárnyaló dallamát énekelték.¹²

Felekezeti különbség nélkül hirdették a gyönyörűen feldíszített nyíregyházi utcák, terek és otthonok a magyarság egységét, az évezredes magyar állameszmét. Amerre csak a szem ellátott, végig szőnyeges, virágos, gyertyafényes ablakok néztek az ünneplőkre.¹³

Csaknem egy órai menetelés után érkezett meg az óriási tömeg ének- és zeneszó kíséretében a templom elé. Az éjfél órák-

12 Nyírvidék 1938. júl. 5. VI. évf. 148. sz.

13 Görögkatolikus Élet 1938. II. évf. aug. 8. sz.

ban a templom előtti téren egyetlen hullámozó tömegként áldozott a falu, a város, a lelkész, a katona, a polgári lakosság a „Nagy Eszme nemzetet fenntartó csodás erejének bűvöletében.” Ezután vitéz dr. Jékey Ferenc, Szabolcs vármegye főispánja mondott beszédet, és hosszasan méltatta a Szent István-i gondolat jelentőségét. A korformáló eszméről beszélt a Szent Jobb előtt tisztelgő vármegye lakosságának, akik az éjféle órákban, esőben és viharos időjárásban is kitartottak az „Eszme” katonái között.¹⁴

Az ünnepi beszéd után a *Himnusz* imája hangzott fel, majd az ereklyét a templom belsejébe vitték és a szentélyben állították fel. Éjfélről hajnalig sok ezer ember vonult át a templomon, hogy a Szent Jobb előtt hódoljon. Hajnali négy órától szentmiséket mondtak a főoltárnál. Reggel 6 órakor a görögkatolikus papság és a hívők sokasága a templom előtti táborigoltárhoz vonult, ahol Bányay Jenő nagyprépost, püspöki helynök, dr. Mihalovich Sándor és Melles Géza kanonokok szentmisét mondtak.¹⁵

Reggel 7 órakor újra benépesült a Kossuth tér. Felvonultak az egyházi, katonai, polgári előkelőségek, majd a kíséretben résztvevő díszmagyar ruhás csoportok. Székely Gyula kanonok, apostoli kormányzó táborigmiséje után Török Dezső kanonok, a hatalmas ünnepség irányítója lépett a szószékre, hogy a felsorakozott ezrek nevében búcsút vegyen a Szent Jobbtól. A mise végét ismét kürtszó jelezte, majd újra felhangzott a *Himnusz* imája. Ezután festői szépségű rendben sorakozva megindult a menet a virággal, gyertyafénnyel, zászlókkal ékesített házak között a vasútállomás felé. A Szent Jobbot az őrzésre szolgáló ezüst házikóban föl váltva vitték az irgalmasok és a dalmatikás görögkatolikus papok. „A Szent Jobb most mint ezüsthajó úszik a színes sorok fölött. A délceg testőrök aranyos alabárdján, a szuronyokon és kardon megvillant a nap fénye, a szemekben a lélek tüze, a szívekben az új magyar elhatározások izzó vágya égett... Ez a magyar érzésáram hullámozott a levegőben, a szél zúgásában, a himnuszok harsonájában, az egész gyönyörű manifesztációban” – írta a *Nyírvidék* napilap.¹⁶

Nyíregyházi látogatása után a vasútállomáson álló Aranyvonat újra felvette a Szent Jobbot, majd Mészáros érseki helynök és az alabárdosok is elhelyezkedtek. „A magyar lélekben ismét feltört a sóhaj: »Hol vagy István király?« De most már értjük a választ is: »Ott vagyok, ahol magyarok, ahol katolikusok vannak; ahol hisznek! Ott vagyok, ahol sebek sajognak s jobbjammal megsimogatom a sebeket...! Ott vagyok, ahol beleszántanak Krisztus felkentjei a nagy magyar ugarba és szórják, szórják az evangélium áldott magvait...«¹⁷

A Szent Jobb nyíregyházi látogatása mind az egyház, mind a városvezetés szempontjából sikeresnek mondható. A méreteiben és külsőségeiben egyaránt látványos ünnepségsorozat kiváló alkalmat biztosított arra, hogy hangsúlyozzák az állam és a katolikus egyház közötti jó viszonyt, és demonstrálják a teljes körű együttműködést a helyi lakosság előtt.

Nyíregyházán 1938-ban egy utcát neveztek el Szent István királyról, emellett a város egy értékes műalkotással, Ferenczy Noémi képzőművész a *Jövevények és magyarok Szent István körül* című gobelinjével is gazdagodott.¹⁸

Összefoglalva az elmondottakat: nem kétséges, hogy a Szent Jobb 1938-as fogadására rendezett ünnepség Nyíregyháza, Szabolcs vármegye és a katolikus egyház történetének egyik legjelentősebb eseményeként tartható számon, melynek emlékét ma is őrzi a város.

Aranyos Tibor József

14 Nyírvidék 1938. júl. 5. VI. évf. 148. sz.

15 Görögkatolikus Szemle 1938. okt. 2. X. évf. 19. sz.

16 Nyírvidék 1938. júl. 5. VI. évf. 148. sz.

17 Görögkatolikus Élet 1938. II. évf. aug. 8. sz.

18 Nyíregyházi Napló 2014. aug. 15.; www.emlekjelek.hu